

Het blijft natuurlijk zo dat reëel contact voor een taal belangrijk is, maar dat wil niet zeggen dat we het ICT-gedeelte moeten beperken tot input (lezen/luisteren) en sterk afgeleide output (invuloefening, meerkeuzetest). In principe zijn bijna alle doelstellingen van het talenonderwijs mogelijk met ICT. Soms ligt het gebruik van een tool voor de hand, soms komt daar wat creativiteit aan te pas en soms moeten we echt inspanningen doen om zelf een didactisch middel te ontwikkelen. Dat laatste type zou ons te ver leiden, maar in de workshop geef ik een voorbeeld van de twee eerste types tools, waar we dan ook mee aan de slag gaan.

Referenties

- Anderson, L.W. & D. Krathwohl (eds.) (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: a Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Longman, New York.
- Churches, A. (2009). "Bloom's Digital Taxonomy". (<http://edorigami.wikispaces.com/file/view/bloom%27s+Digital+taxonomy+v3.01.pdf>).

Overzichten van webtools die interessant zijn voor het onderwijs

Web 2.0 in Education: <http://web2educationuk.wetpaint.com/>.

Web 2.0 – Cool Tools for Schools: <http://cooltoolsforschools.wikispaces.com/>.

Ronde 7

Jordi Casteleyn
 Universiteit Gent /Arteveldehogeschool Gent
 Contact: jordi.casteleyn@ugent.be

Slidecast Yourself: studenten geven presentaties op het internet

1. De dubbele uitdaging voor presentaties in het onderwijs van vandaag

Soms lijkt het alsof het onderwijs alle problemen van de maatschappij moet oplossen (zie o.a. Bormans 2008). De lessen Nederlands, bijvoorbeeld, mogen zich blijkbaar niet beperken tot wat er in het leerplan staat, waardoor alle contactmomenten bar-

stensvol zitten. Daardoor is de beschikbare tijd voor het trainen van bijvoorbeeld presentatievaardigheden zeer beperkt, hoewel iedereen het belang van zo'n professionele communicatievaardigheid erkent. Hoe kan het onderwijs van vandaag de presentatievaardigheden van leerlingen en studenten verbeteren, terwijl er hiervoor steeds minder tijd beschikbaar is?

Daarnaast heeft de 'klassieke' presentatie niet meer het rijk voor zich alleen. Presentaties zijn niet langer begrensd tot situaties waarin een spreker in een afgesloten ruimte een groep mensen toespreekt (Cyphert 2007). Nieuwe communicatietechnologieën zoals podcasts, weblogs en social networking sites (ook wel eens met Web 2.0 aangeduid) hebben het concept 'presentatie' op een nieuwe manier ingevuld. De klemtoon is verschoven van de spreker naar het publiek. Je merkt dat bijvoorbeeld social networking sites de controle wil geven aan de gebruikers. Of toch tenminste die indruk wil wekken (Castells 2009). Het onderwijs van 2010 kan die nieuwe vorm van presentaties moeilijk negeren.

2. Wat is slidecasting?

Een van de manieren om die dubbele uitdaging te beantwoorden, is het introduceren van slidecasting in het onderwijs. Slidecasting kan met podcasting vergeleken worden, maar de stem is met PowerPoint-dia's (of ander visueel materiaal) gesynchroniseerd. Vroeger was die technologie gelimiteerd tot docenten die lessen via het internet beschikbaar stelden, maar sinds 2007 bestaan er websites zoals <http://www.SlideShare.net> die de technologie voor iedereen beschikbaar stellen. Het productieproces van een slidecast is vrij eenvoudig en de nodige software vind je op elke nieuwe computer.

Websites zoals <http://www.SlideShare.net> vertonen ook alle eigenschappen die men als typisch Web 2.0 beschouwt. De interface lijkt bijvoorbeeld zeer goed op die van het bekendere YouTube. Je kan de slidecast stoppen en je kan doorklikken en pauzeren. Ook kan je opmerkingen bij een slidecast plaatsen, de slidecast delen op Facebook of Twitter, formeel bevriend raken met de maker van de slidecast, en zelfs een score geven aan de slidecast. Als je een slidecast creëert, kan je ook kernwoorden bij de slidecast plaatsen en aan een categorie toevoegen. Op die manier bouw je een netwerk van slidecasts, die inhoudelijk met elkaar verbonden zijn.

Zoiets als Web 2.0 kan interessant zijn voor het onderwijs, omdat Web 2.0 het concept 'identiteit' centraal stelt. Reticus Kenneth Burke (1897-1993) beklemtoonde al het belang van identiteit voor het communicatie- en leerproces. Volgens hem moet je namelijk eerst met iets of iemand identificeren voordat dat jou kan overtuigen (Burke 1945). Dat werpt natuurlijk een nieuw licht op hoe menselijke relaties opge-

bouwd worden. Het toont bijvoorbeeld aan dat je de netwerkrelaties in de nieuwe ‘social media’ als communicatie, overtuiging en identificatie kunt interpreteren. Op die manier zal het gebruik van social media in het onderwijs onvermijdelijk de persoon van de studenten beïnvloeden. Dat is een aantrekkelijk idee, aangezien leertheorieën aanduiden dat persoonlijke betrokkenheid van de studenten de kans op studieresultaten verhoogt (Friedlander & Macdougall 1992).

3. Werkt slidecasting in het onderwijs?

Eind 2009 en begin 2010 onderzochten we de toepasbaarheid van slidecasting in het onderwijs. We bestudeerden die nieuwe communicatietechnologie in twee verschillende educatieve settings: in het vak ‘Communicatievaardigheden’ bij de eerstejaarsstudenten informatica (universiteit Gent) (Casteleyn & Mottart 2010) en in het vak ‘English: accountancy and tax 1’ bij de tweedejaarsstudenten bedrijfsmanagement (Arteveldehogeschool Gent) (Casteleyn 2010). Telkens vroegen we aan hen om een slidecast te creëren en de internetlink ernaar op een forum van het digitale leerplatform te plaatsen. Ook kregen ze een uitgebreide handleiding die de studenten stap voor stap door het productieproces leidde en enkele goede voorbeelden toonde.

3.1. Binnen het vak ‘Communicatievaardigheden’

De studenten erkenden dat het produceren van een slidecast vrij eenvoudig is. Ook bevestigden ze over de nodige apparatuur en expertise te beschikken om de opdracht succesvol te kunnen uitvoeren. Toch speelt de emotionele context een belangrijke rol in het succes van slidecasting door studenten. Er is bijvoorbeeld een duidelijke positieve correlatie tussen hun houding tegenover de nieuwe technologie en hun verwachtingen om die technologie in de toekomst opnieuw te gebruiken. Daarenboven is de sociale invloed recht evenredig met hun verwachtingen over het nut van, de moeilijkheidsgraad van, en hun persoonlijke gevoelens tegenover slidecasting.

3.2. Binnen het vak ‘Engelse bedrijfscommunicatie’

De reacties van de studenten ‘Engelse bedrijfscommunicatie’ over slidecasting liepen gelijk met die van de studenten ‘Communicatievaardigheden’. Ook zij vonden dat het productieproces vrij eenvoudig was. “Ik kan het zelfs, en ik ben een meisje, dus iedereen moet het kunnen”, zei een studente enigszins verontschuldigend. Ze hadden geen negatieve gevoelens tegenover de nieuwe ICT tool, ze vonden het zelfs “minder angst-aanjagend dan een ‘echte’ presentatie”, maar ze bestempelden het wel als “onnatuurlijk”. De opmerkingen die ze gaven over hoe ze hun slidecast gestructureerd hadden, bezorgden ons extra verhelderend materiaal. Al hun commentaren hierover kunnen we langs 2 assen in 4 categorieën samenvatten:

Figuur 1: Hoe structureren studenten een slidecast?

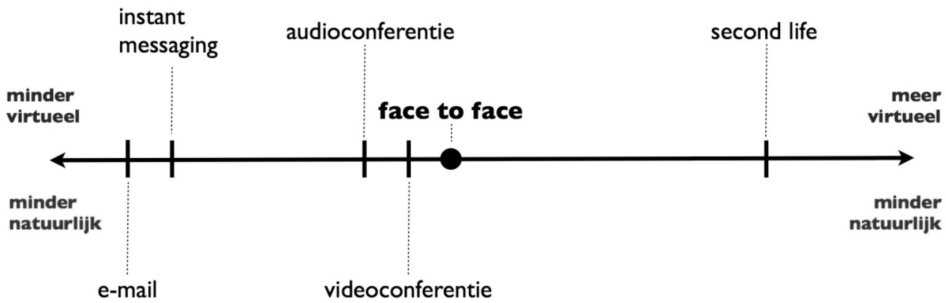
Bovenstaand schema verduidelijkt waar studenten op letten als ze een slidecast structureren. Ten eerste is de slidecast sterk bepaald door de ideeën van de studenten over hoe een goede presentatie eruitziet (zie: 'creëren – vorm'). Een lesgever kan dus niet verwachten dat de kwaliteit van een presentatie sterk zal stijgen of dalen doordat de presentatie plots in een ander formaat gegoten wordt. Ten tweede, als je de bewering bij 'kopiëren – vorm' leest, merk je dat het belangrijk is dat de studenten goede voorbeelden van slidecasts krijgen. Dat wijst indirect ook op het belang van een goede sociale en emotionele context. Ten derde mag men de invloed van geschreven bronnen niet onderschatten. Het gebruikte materiaal bepaalt in belangrijke mate hoe studenten de slidecast structureren, en op die manier taal gebruiken. Als studenten niet leren hoe ze teksten moeten ontleden, zullen ze klakkeloos kopiëren wat een ander beslist heeft om met de wereld te delen. Tot slot, een presentatie voorbereiden is ook een cognitief proces dat dus meer dan enkel taalvaardigheden vereist. Vaak is het dus zowel een intellectuele als een communicatieve uitdaging.

4. Beperkingen van slidecasting

4.1. *Multimedia naturalness theory*

Slidecasting is een fascinerend nieuw communicatiemiddel, maar toch moet men aandacht hebben voor sommige van zijn beperkingen. 'Media naturalness theory' voorspelt dat gebruikers slidecasting uiteindelijk minder zullen appreciëren dan 'gewone' presentaties (Koch 2008). Die theorie vertelt dat de mens slechts een relatief klein aantal jaren met symbolische communicatie (kunst, schrijven, multimedia) geconfronteerd is, en dat daarom de hersens hiervoor nog niet geschikt zijn. We houden nog

steeds meer van face-to-face contacten dan van andere media. Nieuwe elektronische media die de eigenschappen van face-to-face communicatie ontkennen, zullen daarom weinig positieve reacties uitlokken. Bijvoorbeeld, in vergelijking met videoconferenties, zorgt e-mail voor veel meer communicatieve misverstanden en cognitieve moeilijkheden om te verwerken. Daarom zullen studenten uiteindelijk presentaties van vlees en bloed verkiezen boven slidecasting.

Figuur 2: Hoe natuurlijk is slidecasting?

4.2. De werkgevers aan het woord

Omdat wij studenten onder andere via slidecasting een professionele vaardigheid aanleren, bekeken we de relevantie van slidecasting voor hun latere beroepsleven (Casteleyn & Mottart 2010). Een focusgroep met communicatiespecialisten leerde ons dat slidecasting – Web 2.0 in het algemeen zelfs – niet onmiddellijk succes zal oogsten bij het Vlaamse bedrijfsleven. De specialisten beklemtoonden het belang van de spreker in een presentatie, en in een slidecast lijkt het alsof de inhoud, de PowerPoint-presentatie en de interface van de website de spreker wegdrücken. Daarnaast beperken externe hinderpalen (bijvoorbeeld, het ‘streamen’ van audio en video, en het communiceren van vertrouwelijke bedrijfsinformatie) het gebruik van slidecasting. Momenteel is het dus vooral een intrigerende tool voor lesgevers en innoverende communicatiespecialisten, maar geen communicatiemiddel voor elke dag voor de gemiddelde werknemer. Hierbij moeten we opmerken dat focusgroepen vaak een goed beeld van de huidige stand van zaken geven, maar de toekomst niet altijd correct voorspellen.

5. Waar moet een lesgever op letten bij de invoering van slidecasting?

Als we de resultaten uit onze verschillende onderzoeken samenvoegen, kunnen we enkele richtlijnen formuleren, waarmee een lesgever rekening moet houden bij slidecasting:

- *Focus op socialiseren.* De sociale en emotionele kant van slidecasting – en uiteraard van elk ander Web 2.0-product – speelt een belangrijke rol in het succes ervan. Stimuleer dat door bijvoorbeeld de internetlinks naar de slidecast op een forum van het digitaal leerplatform te posten.
- *Geef goede voorbeelden.* Op die manier kunnen studenten hun producten benchmarken.
- *Blijf werken aan ‘student beliefs’ over presentaties.* ‘Student beliefs’ beïnvloeden het eindproduct sterk.
- *Vraag aan de studenten om hun slidecasts niet te verwijderen.* Op die manier creëer je een database met goede voorbeelden. Ook kan je dit dan met hun latere prestaties vergelijken. Daarnaast is het soms interessant om een ‘materieel’ bewijs van een bepaald (CEF-)niveau van een student te hebben.
- *Beschouw slidecasting niet als een vervanger voor elke presentatie.* Je kan slidecasting in elke fase van het trainen van presentatievaardigheden gebruiken, maar het uiteindelijke doel moet de ‘echte’ presentatie blijven.
- *Onderschat de ICT-vaardigheden van de studenten/leerlingen niet.* Ons onderzoek mikte op studenten hoger onderwijs, maar meer dan waarschijnlijk kunnen de ‘digital natives’ van het middelbaar onderwijs ook perfect slidecasten.

Referenties

- Bormans, L. (2008). “De school als muilezel van de samenleving”. In: *Klasse*, nr. 185, p. 2.
- Burke, K. (1945). *A Grammar of Motives*. Prentice Hall: New York.
- Casteleyn, J. (in press). “Slidecast Yourself. Online Student Presentations.” In: *International conference “ICT for Language Learning 3rd edition” Proceedings*.
- Casteleyn, J. & Mottart, A. (in press). “Slidecast Yourself: Exploring the Possibilities of a New Online Presentation Tool”. In: *IPCC 2010 Conference Proceedings*.
- Cyphert, D. (2007). “Presentation Technology in the Age of Electronic Eloquence: From Visual Aid to Visual Rhetoric”. In: *Communication Education*, jg. 56, nr. 2, p. 168-192.
- Castells, M. (2009). *Communication Power*. Oxford, New York: Oxford University Press.

Friendlander, J. & P. Macdougall (1992). "Achieving Student Success Through Student Involvement". In: *Community College Review*, jg. 20, nr. 1, p. 20-28.

Koch, N. et al. (2008). "Introduction to Darwinian Perspectives on Electronic Communication". In: *IEEE Transactions on Professional Communication*, jg. 51, nr. 2, p. 133-146.

Ronde 8

Jan Van Maele, Lut Baten & Lutgart Dusar

K.U. Leuven, Instituut voor Levende Talen / Internationale Hogeschool Leuven, Groep T

Contact: jan.van.maele@groept.be

lut.baten@ilt.kuleuven.be

lutgart.dusar@lscoop.com

5

CEFCult: een innovatieve webomgeving voor de beoordeling van mondelinge taalvaardigheid in interculturele professionele contexten

1. *CEFCult*: het project

CEFCult (<http://www.cefcult.eu>) heeft tot doel de interculturele, professionele communicatie bij vreemdetaalsprekers te bevorderen door middel van een beoordelingsinstrument, ontwikkeld in een Web 2.0 omgeving. Het is de opvolger van het WebCEF-project (<http://www.webcef.eu>; Bijmens 2009) dat de samenwerking bevorderde bij het online beoordelen van mondelinge taalvaardigheid aan de hand van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK).

CEFCult verenigt partners uit acht Europese landen: België (K.U. Leuven, Groep T), Duitsland (T.U. Dresden), Finland (Helsinki, Jyvaskyla, Euneos), Frankrijk (Savoie), Groot-Brittannië (Open University), Italië (Bologna), Nederland (Open Universiteit, Fontys) en Polen (Lodz). Het tweejarige project is gestart in november 2009 en ontvangt steun vanuit het Europese programma voor *Een Leven Lang Leren* (KA2 Talen). In het najaar van 2010 wordt een eerste golf van pilootprojecten georganiseerd op vijf locaties, waaronder Leuven.